

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน จังหวัดสระแก้ว เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) เป็นการนำวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณมารวมกันศึกษาคำตอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน เพื่อสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน และเพื่อเสนอรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน จังหวัดสระแก้ว ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสังเคราะห์เอกสาร บทความวิชาการ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผนวกกับความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัย ยึดความจริงส่วนย่อยที่ศึกษาเป็นความรู้และทฤษฎีไปสู่ความจริงแล้วสร้างข้อสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย สำหรับกระบวนการวิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi structure interview) ในการสัมภาษณ์ด้วยคำถามเชิงลึก และการประชุมกลุ่ม (Focus group) เข้าใจมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชน การหาความสัมพันธ์ของตัวแปร หาข้อสรุปเพื่ออภิปรายผลแล้วนำผลการวิเคราะห์มาสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน

2. แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางวิจัยเชิงปริมาณ โดยการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและวัตถุประสงค์ในการวิจัยจากแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และการศึกษาปัญหาในพื้นที่ สร้างแบบสอบถาม กำหนดกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามจะนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ สำนวนภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา การทดสอบค่าความเชื่อมั่น การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูล การวัดและวิเคราะห์ผลทางสถิติ การสังเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ สรุปผลการวิจัย แล้วนำไปสู่การเสนอรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน เกษตรกร ผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ผู้ให้บริการโฮมสเตย์ ผู้ให้บริการการท่องเที่ยว ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในจังหวัดสระแก้ว ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 2 แห่ง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1.1 การศึกษาศักยภาพชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้การจัดประชุมกลุ่ม (Focus group) จำนวน 4 ครั้ง ๆ ละ 30 คน

1.2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน จังหวัดสระแก้ว จำนวน 4 ครั้ง ๆ ละ 20 คน

1.3 การเสนอรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน และเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชน จำนวน 4 ครั้ง ๆ ละ 50 คน

2) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยในตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ได้แก่

2.1 ผู้นำชุมชน เกษตรกร ผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ผู้ให้บริการโฮมสเตย์ ผู้ให้บริการการท่องเที่ยว และประชาชน เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนบ้านคลองอารางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

2.2 ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านแก่ง จำนวนทั้งสิ้น 13,487 คน (กรมการปกครอง, 2562) โดยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน จังหวัดสระแก้ว

2.3 นักท่องเที่ยวและประชาชนที่มาท่องเที่ยวบ้านคลองอาราง จำนวน 28 คน เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการผ่านกิจกรรมเรียนรู้ต่าง ๆ ระหว่างเดือนธันวาคม 2563 - เดือนมกราคม 2564 จำนวน 28 คน เป็นผู้ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนบ้านคลองอาราง

3.1 ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน เกษตรกร ผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ผู้ให้บริการโฮมสเตย์ ผู้ให้บริการการท่องเที่ยว ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในจังหวัดสระแก้ว ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) จำนวน 2 แห่ง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1) การศึกษาศักยภาพชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้การจัดประชุมกลุ่ม (Focus group) จำนวน 4 ครั้ง ๆ ละ 30 คน

2) การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน จังหวัดสระแก้ว จำนวน 4 ครั้ง ๆ ละ 20 คน

3) การเสนอรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน และเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชน จำนวน 4 ครั้ง ๆ ละ 50 คน

3.1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยในตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ได้แก่

2.1 ผู้นำชุมชน เกษตรกร ผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร ผู้ให้บริการโฮมสเตย์ ผู้ให้บริการการท่องเที่ยว และประชาชน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนบ้านคลองอารางในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

2.2 ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านแก่ง จำนวนทั้งสิ้น 13,487 คน (กรมการปกครอง, 2562) โดยใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน จังหวัดสระแก้ว โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนไว้ 0.05 คำนวณจากประชากรในตำบลบ้านแก่ง จำนวนทั้งสิ้น 13,487 คน (กรมการปกครอง, 2562) จากสมการ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ N = ขนาดของประชากร
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 e = ความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง 0.05

แทนค่า $n = \frac{13,487}{1 + 13,487(0.05)^2}$

$$n = 399.97$$

$$\approx 400$$

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณในสมการดังกล่าว จำนวน 400 คน

2.3 นักท่องเที่ยวและประชาชนที่มาท่องเที่ยวบ้านคลองอาราง จำนวน 28 คน เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน ซึ่งเป็นผู้ใช้บริการผ่านกิจกรรมเรียนรู้ต่าง ๆ ระหว่างเดือนธันวาคม 2563 - เดือนมกราคม 2564 จำนวน 28 คน เป็นผู้ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนบ้านคลองอาราง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการประชุมกลุ่ม แบบเจาะจงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย

1) การเตรียมการสัมภาษณ์หรือการประชุมกลุ่ม ก่อนดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้ประสานงานวัน เวลาและสถานที่ พร้อมทั้งเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เรียบร้อยก่อนดำเนินการ

2) ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์หรือการประชุมกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวชี้แจงความเป็นมาของโครงการวิจัย ผู้ร่วมวิจัย และกล่าวขอพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการวิจัย

3) ขั้นตอนหลังการสัมภาษณ์หรือการประชุมกลุ่ม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับ รายละเอียดต่าง ๆ รวบรวมเป็นหมวดหมู่ และนำไปวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

3.2.2 ขั้นตอนที่ 2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสาร การทบทวนวรรณกรรม ตำรา วารสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
- 2) แจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 ชุดแบบสอบถาม ได้แก่
 - 2.1) แบบสอบถามด้านศักยภาพชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน
 - 2.2) แบบสอบถามด้านการบริหารจัดการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน ในพื้นที่ตำบลบ้านแก่ง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน
 - 2.3) แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวและประชาชนที่มาใช้บริการการท่องเที่ยว ระหว่างเดือนธันวาคม 2563 - เดือนมกราคม 2564 จำนวน 28 คน
- 3) ติดตามการเก็บแบบสอบถามกลับคืน
- 4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำมาลงรหัสตามที่กำหนดไว้
- 5) ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

3.3 เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยจัดทำเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการดังนี้

- 1) การวิจัยเอกสาร (Documentary research) ประกอบด้วย เอกสารที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวโดยชุมชน หนังสือ บทความ งานวิจัย วารสาร วิทยานิพนธ์ ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- 2) การประชุมกลุ่ม (Focus group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การวิเคราะห์ SWOT และการจัดทำแผนที่เดินดิน โดยผู้วิจัยหรือผู้นำประชุมกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมประชุมกลุ่มแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง
- 3) การบันทึกข้อมูล โดยวิธีการจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียง เพื่อเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน
- 4) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการเตรียมคำถามสำคัญ เนื้อหาเฉพาะมาใช้ในการสัมภาษณ์ แต่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้พูดเนื้อหาอื่น แต่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ใช้การสนทนาเป็นหลักแล้วบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์

การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือวิจัยที่สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์ของปัญหาการวิจัย การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือสำหรับการวิจัยไว้ 3 แบบ ดังนี้

1) แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ และไม่ใช่ เพื่อประเมินศักยภาพชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน จังหวัดสระแก้ว โดยมีข้อคำถามจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่

- 1.1) ศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.2) ศักยภาพการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.3) ศักยภาพในการดึงดูดใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.4) ศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สำหรับเกณฑ์ในการให้คะแนนดังต่อไปนี้

คำตอบ	คะแนน
ใช่	1
ไม่ใช่	0

2) แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกตามแบบมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert rating scale) ในส่วนท้ายของแบบสอบถามมีคำถามแบบปลายเปิดจำนวนหนึ่ง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง โดยข้อคำถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

2.1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

2.2) รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน ประกอบด้วย

- 2.2.1) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.2.2) การรองรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.2.3) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.2.4) การดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.3) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน ประกอบด้วย

2.3.1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และจำนวนครั้งที่มาเยือนบ้านคลองอาราง

2.3.2) ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- (1) กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - (2) กิจกรรมด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - (3) สิ่งที่คาดหวังจะได้รับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรคลองอาราง
- 2.3.3) คำถามปลายเปิด ประกอบด้วย

(1) ในฐานะนักท่องเที่ยวจะมีส่วนร่วมในการดูแลส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างไร

(2) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านคลองอาราง

โดยข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ที่มีระดับคะแนนจำนวน 5 ระดับ ตั้งแต่ 1 ถึง 5

คะแนน	ความหมาย
5	ระดับมากที่สุด
4	ระดับมาก
3	ระดับปานกลาง
2	ระดับน้อย
1	ระดับน้อยที่สุด

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย และแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	ระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

3.3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Credibility) โดยวิธีตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งในการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นกระบวนการที่ถูกนำมาใช้ เพื่อความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล และการตรวจสอบจากทฤษฎี (สุภางค์ จันทวานิช, 2547, Denzin, 1989) ดังนี้

1. การตรวจสอบความถูกต้องโดยเปรียบเทียบจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง (Triangulation of data sources) เป็นการศึกษาจากข้อมูลประเด็นเดียวกัน ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่ม จะนำมาเทียบเคียงว่ามีความคล้ายกันหรือแตกต่างกัน เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

2. การเปรียบเทียบจากการเก็บรวบรวมข้อมูล (Triangulation of methods) เป็นการศึกษาวิธีการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่ม เพื่อเป็นการยืนยันความสอดคล้องและความถูกต้องของข้อมูล

3. การตรวจสอบจากทฤษฎี (Triangulation of theories) เป็นการใช้มุมมองจากแนวคิดของนักวิชาการ เพื่อใช้ในการตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์

การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างและพัฒนาจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยและสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นร่างแบบสอบถาม และนำร่างแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์และประเด็นคำถาม โดยใช้ดัชนี Item Objective Congruence (IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำถามแต่ละข้อ ดังนี้

- +1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้อง
- 0 หมายถึง ข้อคำถามไม่แน่ใจว่าสอดคล้องหรือไม่
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้อง

2. นำผลการประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว มาคำนวณหาค่าความตรงด้านเนื้อหา โดยค่าที่ยอมรับได้ต้องมากกว่า 0.86

3. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ จำนวน 30 คน กับผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมได้ ทำการวิเคราะห์และทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability analysis) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาช (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1951) ซึ่งผลความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

4. จัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.4.1 ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเกณฑ์คัดเลือกเอกสารให้ชัดเจนว่าเอกสารอะไร ประเภทใดมาทำการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นสำหรับการคัดเลือกเอกสารและหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ให้ชัดเจน

3.4.2 ขั้นตอนที่ 2 วางเค้าโครงการวิเคราะห์เป็นการจัดระบบการจำแนกคำหรือข้อความในเนื้อหาสาระ ซึ่งผู้วิเคราะห์ควรจัดระบบการจำแนกให้ชัดเจนว่าจะจำแนกโดยใช้คำหรือข้อความใดบ้าง ระบบการจำแนกที่ชัดเจนจะช่วยให้ผู้วิเคราะห์สามารถที่จะนำเนื้อหาใดมาวิเคราะห์และจะตัดเนื้อหาใดออกไป ทั้งนี้การกำหนดระบบการจำแนก ควรจำแนกโดยพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1) การจำแนกควรสอดคล้องกับปัญหา วัตถุประสงค์ของตัวแปรในการวิจัย
 2) การจำแนกควรมีความครอบคลุมคำหรือข้อความที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นระบบในการจำแนก ควรมีความครอบคลุมคำหรือข้อความอื่น ๆ ที่มีอยู่ในเอกสาร เพื่อให้สามารถนำมาลงรหัสแจงนับได้ ถูกต้องภายใต้คำหลักในการจำแนก

3) การจำแนกควรใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน มีประโยชน์ป้องกันการซ้ำซ้อนกันของคำ หรือ ข้อความที่จะปรากฏเมื่อทำการแจงนับ

4) การจำแนกควรมีระบบที่เด่นชัด ไม่ควรมีคำซ้ำซ้อนกันระหว่างข้อความที่จะนำไปแจงนับ

3.4.3 ขั้นตอนที่ 3 พิจารณาเงื่อนไขแวดล้อม (Context) ของข้อมูลเอกสาร เพื่อให้การวิเคราะห์ ข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้อง มีความครอบคลุมมากที่สุด โดยลักษณะของข้อมูลที่จะพิจารณา ได้แก่ แหล่งที่มาของข้อมูล ช่วงเวลาของการบันทึกข้อมูล ผู้รับข้อมูลหรือบุคคลที่ผู้บันทึกข้อมูลประสงค์จะ ส่งข้อมูลถึง และแหล่งเผยแพร่ข้อมูล ลักษณะเหล่านี้ของข้อมูลจะช่วยให้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลสามารถ นำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงอธิบายข้อมูลในเอกสารได้ดีขึ้น

3.4.4 ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการนับความถี่ของคำหรือข้อความที่จำแนกไว้ ภายใต้ ระบบการจำแนกที่กำหนดไว้ หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์เชื่อมโยง สรุปบรรยายข้อมูลที่จำแนกได้

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิคที่สำคัญเทคนิค หนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยทั่วไปได้ เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาจาก บันทึกการสัมภาษณ์ บันทึกการสังเกตการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การวิเคราะห์ SWOT การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์ การสังเกต และการพูดคุย มาจัดข้อมูล โดยการเขียนแบบความเรียงเชิงพรรณนา มีรายละเอียดครบถ้วน จากนั้นนำมาสรุปข้อมูลเพื่อหาข้อค้นพบ และพิจารณาความหมายของข้อมูล ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อ ความยั่งยืน และเสนอรูปแบบการบริหารจัดการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน

การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และ สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ศักยภาพของ ชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้สถิติความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน